

Naturvårdsverket

Örnsköldsviks kommuns yttrande, Förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt – slutredovisning, Naturvårdsverket (NV-07169-24)

Örnsköldsviks kommun har fått möjlighet att lämna yttrande på omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – Naturvårdsverkets slutredovisning av regeringsuppdrag med förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet i svensk rätt.

Örnsköldsviks kommun välkomnar ambitionen att förbättra luftkvaliteten och genomföra EU:s nya luftkvalitetsdirektiv. Kommunen ser positivt på åtgärder som stärker folkhälsa och miljö, men vill betona att de föreslagna skärpningarna innebär betydande krav för mindre och medelstora kommuner. Örnsköldsviks kommun anser att en tydlig ansvarsfördelning, tillräcklig finansiering och förstärkt vägledning från statliga myndigheter är avgörande för ett rättssäkert och effektivt genomförande.

Olika kommuner har olika förutsättningar, såsom exempelvis utifrån topografi, industriell struktur, klimat. För Örnsköldsviks del betyder det sistnämnda kallt klimat och lång vintersäsong som påverkar partikelhalterna och riskerar överskridanden, särskilt under intensiva halkbekämpningsperioder. Det kan behövas särskilt riktat ekonomiskt stöd för att kunna genomföra de åtgärder som krävs i tid.

Naturvårdsverket föreslår att Sverige fortsatt inte ska utnyttja undantaget för sandning och saltning av vägar vid bedömning av PM10-halter (artikel 17). I ett klimat med långa vintrar är sandning och saltning en nödvändig del av halkbekämpningen. Det kan behövas kompensatoriska stöd, exempelvis för bättre dammbindning, utveckling av alternativa halkbekämpningsmetoder eller ökad vinterväghållning med lägre partikelgenerering.

Om det går så långt att medborgare begär rättslig prövning och kräver skadestånd vid bristande efterlevnad av luftkvalitetsnormerna behövs stöd i form av juridisk vägledning och nationellt enhetliga kriterier. Det är viktigt att vägledningarna som nämns i direktivet är tillgängliga innan de skärpta normerna träder i kraft för att möjliggöra förberedelse och rättssäkra bedömningar.

Örnsköldsviks kommun lyfter följande som exempel på utmaningar:

Kommunen ser en utmaning i att kunna nå de nya, skärpta miljö kvalitetsnormerna för partiklar (PM10) samt kvävedioxid i Örnsköldsviks kommun. En av de största källorna till dessa föroreningar är Europaväg 4 (E4) som passerar genom stadskärnan. Trots att åtgärder genomförts konstateras i det gällande åtgärdsprogrammet för förbättrad lufthälsa i centrala Örnsköldsvik att en ny sträckning av E4 förbi Örnsköldsviks tätort krävs för att uppfylla nuvarande och framtida miljö kvalitetsnormer.

De skärpta miljö kvalitetsnormerna innebär att Örnsköldsviks kommun behöver vidta utökade åtgärder för att uppfylla de nya kraven. Örnsköldsviks kommun vill samtidigt framhålla att kommunen saknar rådighet över E4 och därmed över de åtgärder som är direkt kopplade till denna väg. Det är därför rimligt att krav ställs på Trafikverket att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna efterlevs längs det statliga vägnätet.

Örnsköldsviks kommun ställer sig positiv till ambitionen om renare luft och delar direktivets långsiktiga mål om att nå nära noll-föroreningsnivåer till 2050. Samtidigt vill kommunen betona att genomförandet måste präglas av rimlighet, likvärdighet och stöd till kommuner med skiftande förutsättningar.

Örnsköldsviks kommun
Kommunstyrelsen

Anna-Britta Åkerlind (C)
Ordförande